

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมยานยนต์เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญมากกับเศรษฐกิจของโลก เนื่องจากรถยนต์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในด้านการเดินทาง การคมนาคมขนส่ง จึงทำให้เกิดความต้องการใช้อย่างต่อเนื่อง เพราะรถยนต์นอกจากจะเป็นสินค้าบริโภคแล้ว ยังจัดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยของกลุ่มคนบางคนที่มรสนิยมในการใช้รถยนต์ที่มีชื่อและราคาแพง เพื่อการเข้าสังคม จึงทำให้อุตสาหกรรมยานยนต์ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อุตสาหกรรมยานยนต์จึงต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เช่น การออกแบบรูปทรงให้สวยงามทันสมัย การพัฒนาเครื่องยนต์ให้ประหยัดเชื้อเพลิงและลดโลกร้อน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดในโลกโลกาภิวัตน์ ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ โดยมีนายทุนจากต่างชาติเลือกประเทศไทยเป็นฐานการผลิตและส่งออกสินค้ายานยนต์ เนื่องจากประเทศไทยมีแรงงานที่มีทักษะ ต้นทุนการผลิตไม่สูงและมีท่าเรือน้ำลึกในการส่งออกไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้สะดวก (พัชราภรณ์ นิยมมณี, 2556, หน้า 2)

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ประกอบและส่งออกรถยนต์ที่สำคัญอันดับต้นๆ ของภูมิภาคเอเชีย โดยรถยนต์ที่ผลิตขึ้นนั้น สามารถแบ่งออกตามประเภทการใช้งาน ได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ รถยนต์นั่งและรถยนต์เชิงพาณิชย์ แต่ถ้าแบ่งตามกลุ่มตลาดลูกค้าจะสามารถแบ่งออกได้เป็น ตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ถ้าได้ลองสังเกตถึงความเปลี่ยนแปลงของ แต่ละภาคส่วนในอุตสาหกรรมยานยนต์ จะพบว่าทุกภาคส่วนของอุตสาหกรรมยานยนต์มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เช่น ภาคการจำหน่ายรถยนต์ (ภายในประเทศ) และภาคการส่งออกรถยนต์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความแข็งแกร่งในการเป็นผู้ประกอบและส่งออกรถยนต์ของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี (เพียงจันทร์ จริ่งจิตร, 2556, หน้า 1-9)

รถยนต์ในประเทศไทยหลายสิบปีก่อนจะเป็นรถยนต์นำเข้าสำเร็จรูปทั้งหมด (Complete knock down) ขณะเดียวกันอะไหล่รถยนต์ก็เป็นสินค้านำเข้าทั้งหมดเช่นกัน แต่หลังจากที่มีการก่อตั้งโรงงานประกอบรถยนต์ขึ้นในประเทศ รัฐบาลในขณะนั้นได้ดำเนินนโยบายคุ้มครองอุตสาหกรรมยานยนต์ด้วยการกำหนดนโยบายการบังคับใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศ (Local content requirement) เพื่อลดจำนวนการนำเข้ารถยนต์สำเร็จรูปและลดการขาดดุลการค้าของประเทศ ซึ่งในช่วงแรกมีการบังคับการใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25 ของมูลค่าส่วนประกอบทั้งคัน ในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2516 ต่อมาได้มีการเพิ่มการบังคับใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตภายในประเทศเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ กระทั่งปี พ.ศ. 2537 กำหนดว่ารถยนต์นั่งต้องมีการใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 54 รถยนต์บรรทุกขนาดเล็กร้อยละ 60-70 และรถยนต์บรรทุกขนาดใหญ่ ร้อยละ 45 จากนั้นนโยบายดังกล่าว ทำให้อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ได้รับการพัฒนาควบคู่กับอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์

และจากนโยบายเปิดเสรีทางการค้า ทำให้ผู้ผลิตจะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพสินค้า เพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันได้ ปัจจัยหนึ่งในการปรับปรุงคุณภาพ คือการปรับปรุงระบบการผลิตให้มีมาตรฐานในระดับสากล เพื่อให้สามารถควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีความสม่ำเสมอตามที่ลูกค้าต้องการ (เพียงจันทร์ จริ่งจิตร, 2556, หน้า 1-9)

ดังนั้นการที่องค์กรต่างๆ นำกระบวนการจัดการความเสี่ยงมาใช้ จะช่วยเป็นหลักประกันในการดำเนินการต่างๆ ว่าจะมีการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ อย่างไร เนื่องจากการจัดการความเสี่ยงเป็นทิศทางการทำนายอนาคตอย่างมีเหตุผลมีหลักการ และหาวิถีทางลดหรือป้องกันความเสียหายอันที่ก่อขึ้นในการทำงานแต่ละขั้นตอนไว้ล่วงหน้า หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นๆ ที่ไม่มีการนำกระบวนการจัดการความเสี่ยงมาใช้ เพราะการที่ได้มีการเตรียมการและตั้งมือรับเหตุการณ์ต่างๆ อย่างเต็มที่ไว้ล่วงหน้า ในขณะที่องค์กรอื่นไม่มีการนำแนวคิดของกระบวนการจัดการความเสี่ยงมาใช้ เมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤตขึ้น องค์กรเหล่านั้นจะประสบกับปัญหาและความเสียหายที่ตามมาโดยยากที่จะแก้ไข ดังนั้นการที่นำกระบวนการจัดการความเสี่ยงมาช่วยในการบริหารงาน จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่กำหนดไว้และเป็นการป้องกันโอกาสที่จะเกิดความสูญเสีย (ธร สุนทรายุทธ, 2550, หน้า 18)

ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารงาน เนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการบริหารงาน ความเสี่ยงในการบริหารงานสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ความรู้และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันอาจจะทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้แตกต่างกัน เพราะผู้ที่มีประสบการณ์มาก จะปรับเปลี่ยนความคิด พฤติกรรม สามารถคาดการณ์ถึงผลการปฏิบัติงานและเป็นผู้เชี่ยวชาญที่สามารถค้นหาแก้ไขปัญหายุ่งยากภาวะความเสี่ยงได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การที่ผู้บริหารจะสามารถปฏิบัติงานการจัดการความเสี่ยง ได้ดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความรู้ ความเชื่อ และความคิดเห็น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของเจตคติต่อวิธีการหรือรูปแบบการจัดการความเสี่ยงในแต่ละองค์กร หากในองค์กรมีบรรยากาศการจัดการความเสี่ยงที่เน้นถึงความปลอดภัย มองปัญหาเชิงระบบ จะส่งผลต่อเจตคติที่ดีในการบริหารงาน เนื่องจากเจตคตินั้นมีความสัมพันธ์กับความรู้ และการปฏิบัติของบุคคล ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะทำให้การบริหารงานสำเร็จ (อัญชลี พิพัฒน์เสริญ, 2559, หน้า 123-133)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาจากเอกสารตำราเกี่ยวกับความเสี่ยงของ แบส และอโวลีโอ ซึ่งประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านบุคลากร ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และความเสี่ยงด้านปัจจัยภายนอก เพื่อเตรียมการป้องกัน หลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม ปัญหา อุปสรรค ซึ่งจะทำให้องค์กรไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือก่อให้เกิดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน และจากผลการดำเนินงานของ บริษัท ไทยยางกิกไฟศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) พบว่า มีความผิดพลาดทางด้านการผลิตที่ไม่ได้คุณภาพ การจัดส่งสินค้าที่ผิดพลาดและด้อยคุณภาพ บุคลากรมีรายได้ไม่พอเพียงทำให้เกิดการเปลี่ยนพนักงานบ่อย ส่งผลให้พนักงานขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงาน ส่งผลให้พนักงานไม่สามารถปรับตัวและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงได้ จึงเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน (รายงานการประชุมประจำปี 2560, 2560, หน้า 10-12) ดังนั้นการจัดการความเสี่ยงในการทำงานที่ดีจะเป็นการวัดความสามารถและการดำเนินงานของบุคลากรในองค์กร ซึ่งการนำกระบวนการจัดการความเสี่ยงมาช่วยเสริมร่วมในการทำงานในการเพิ่ม

ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลช่วยลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ดียิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความเสี่ยงในการทำงานของบริษัทไทยยาง กิจไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) เนื่องจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของ บริษัทไทยยาง กิจไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) กำลังประสบปัญหาความเสี่ยงที่หลากหลายเกิดขึ้นภายในองค์กรในฐานที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรของบริษัท จึงต้องการจะนำข้อมูลจากผลวิจัยนำไปปรับปรุงพัฒนาองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงในการทำงานของบริษัทไทยยาง กิจไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่)
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงในการทำงานของบริษัทไทยยาง กิจไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

พนักงานบริษัทไทยยาง กิจไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีการจัดการความเสี่ยงในการทำงานที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงานบริษัทไทยยาง กิจไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) จำนวน 682 คน (บริษัท ไทยยาง กิจไพศาล จำกัด ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤศจิกายน 2561)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงานบริษัทไทยยาง กิจไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) จำนวน 682 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) รวมจำนวนทั้งหมด 245 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยการจับฉลากตามสัดส่วนเป็นตัวแทนในการเก็บข้อมูล

ด้านเนื้อหา

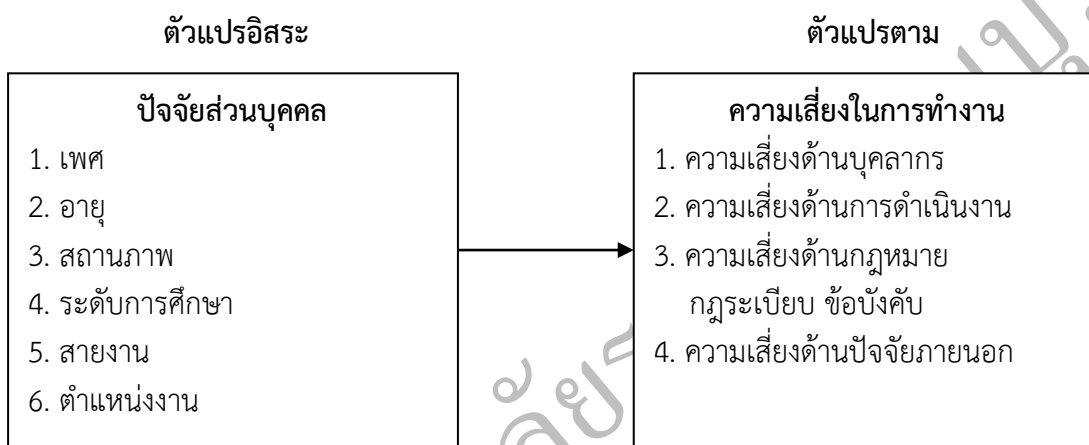
ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงของเบส และอวลิโอ (Bass & Avolio, 1990, p. 19 อ้างถึงใน ขวัญญานันท์ แก้วนุชนาวีชร, 2559, หน้า 15-28) และนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกรอบการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยของความเสี่ยง 4 ด้าน คือ ความเสี่ยงด้านบุคลากร ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และความเสี่ยงด้านปัจจัยภายนอก

ด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ของพนักงานไทยยางกิงไฟศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สายงาน และตำแหน่งงาน
2. ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยความเสี่ยงในการทำงาน จำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ ความเสี่ยงด้านบุคลากร ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และความเสี่ยงด้านปัจจัยภายนอก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการ หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมที่กลุ่มบุคคลในองค์กร ร่วมกันทำงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา สั่งการ การประสานงาน และการควบคุม

การจัดการความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารปัจจัย ป้องกัน ควบคุมโอกาส การเกิดเหตุการณ์ใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และประเมินผลเพื่อให้อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม และเป็นไปในแนวทางเดียวกันตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและส่งผลกระทบต่อหรือก่อให้เกิดความเสียหาย ทำให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ เบี่ยงเบนไปหรือไม่ประสบความสำเร็จ

ความเสี่ยงด้านบุคลากร หมายถึง ความเสี่ยงอันเนื่องมาจากบุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ และมีประสิทธิภาพในการทำงาน อัตราค่าตอบแทนที่เพียงพอสามารถเป็นแรงดึงดูดใจให้พนักงานมีความมุ่งมั่นในการทำงาน

ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน หมายถึง ระบบการดำเนินงานที่ขาดทักษะในการปฏิบัติงาน อุปกรณ์ที่ใช้ไม่มีความทันสมัย และจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้งาน รวมถึงคุณภาพที่อยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน

ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หมายถึง กฎระเบียบ และ ข้อบังคับในการดำเนินงานของบริษัทเป็นการรับรู้และทำความเข้าใจเพื่อลดอุปสรรคต่อการดำเนินงานขององค์กร ของพนักงานที่ละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือจงใจไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับขององค์กรตามที่ได้กำหนดไว้

ความเสี่ยงด้านปัจจัยภายนอก หมายถึง ความเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งหมายถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดจากสภาพทางการเมือง ทางเทคโนโลยีหรือภัยธรรมชาติ

บริษัทไทยยางกึ่งไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) หมายถึง บริษัทผู้ผลิตไส้กรองรถยนต์ รายใหญ่ของประเทศไทยตั้งอยู่ เลขที่ 180/1 หมู่ 8 ซอยสุขสวัสดิ์ 74 ต.บางครุ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130 โดยมีสาขาภายในประเทศไทย ทั่วประเทศ แบ่งออกเป็น 6 ภาค ประกอบด้วย ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบการจัดการความเสี่ยงในการทำงานของบริษัทไทยยางกึ่งไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) ในด้านต่างๆ ของบริษัท
2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาปรับปรุงการทำงานของบริษัทไทยยางกึ่งไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่) ให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น
3. ทำให้บุคลากร และผู้บริหารทุกระดับเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการความเสี่ยงในการทำงานของบริษัทไทยยางกึ่งไพศาล จำกัด (สำนักงานใหญ่)